

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

PhDr. Renata Malátová, Ph.D.

Habilitační práce

Význam dechového stereotypu a možnosti jeho ovlivnění

Oponent

prof. PaedDr. Milada Krejčí, CSc.

**Pracoviště oponenta,
instituce**

Vysoká škola tělesné výchovy a sportu PALESTRA

Aktuálnost tématu

Zaměření výzkumu je aktuální, relevantní k problematice podpory výkonnosti a zdraví mladých sportovců a koresponduje s vědeckým oborem kinantropologie.

Přístup k řešení, použitá metodologie

Předložená habilitační práce PhDr. Renaty Malátové, Ph.D. „Význam dechového stereotypu a možnosti jeho ovlivnění“ je dle uvedeného cíle na straně 91 zaměřena: „na ověření vlivu intervenčního programu jógových dechových cvičení na dechový stereotyp zdravých pravidelně sportujících probandů“. Zde lze vnímat určitou disproporci mezi zvoleným názvem habilitační práce a formulovaným cílem práce. Cíl práce je rozpracován do dvou výzkumných otázek. Na základě první výzkumné otázky byly stanoveny dvě hypotézy. Jejich stanovení s cílem habilitační práce souvisí. V konstrukci hypotézy H2 došlo k nepřesnosti ve smyslu „double barreled hypothesis“ (dvouhlavá/dvojnásobná hypotéza) se dvěma nezávislými proměnnými (FVC a FEV₁), kde zřejmě obojí v kombinaci v dané hypotéze působí.

V kapitole 4 Metodika práce není uvedeno, jak byl výběr autorkou zařazených výzkumných metod proveden. Popis zvolených diagnostických metod je v dané habilitační práci uveden v kapitole 4.2 Sběr dat. Zvolené diagnostické nástroje a procedury logicky souvisejí s výzkumným zaměřením a se zvolenými výzkumnými otázkami habilitační práce. Postrádám zde přesné vymezení sběru dat, zda probíhala vždy standardně ve stejné denní době, ve stejném prostoru, atd. Podkapitola 4.1 Charakteristika souboru je z mého hlediska velmi stručná. Postrádám zde určité doplňující údaje o sportovním zatížení a regeneraci monitorovaných sportovců-běžců, dále údaje zda probandi trénovali ve shodných podmínkách, pod stejným působením trenéra, apod., zda si osvojovali v rámci vytrvalostního běžeckého tréninku specifické dechové návyky. V kapitole 4.3 je popsán Intervenční program. Tuto metodologickou část považuji za velmi zdařilou. Skladba jógových cviků se specifickými účinky na rozvoj dýchání s cílenými účinky do různých somatických oblastí (abdominální, kostální, klavikulární) je správně odborně uchopena. Intervenční program je bezpečný, bez zásadních kontraindikací, vhodný pro mladý zdravý organismus, vhodný po odborném zácvičku pro aplikaci v domácích podmínkách, jak bylo v dané výzkumné proceduře uplatněno.

Použité statistické metody s popisem jsou uvedeny kapitole 4.5 Zpracování dat. Jejich volba a aplikace je správná a odpovídající vzhledem k danému výzkumnému šetření a nízkému počtu probandů.

Struktura práce, formální úprava a jazyková úroveň, připomínky k textu

Text habilitační práce je v celkovém rozsahu 141 stran (bez stran referenčního seznamu). Je rozčleněn na část teoretickou (90 stran) a část výzkumnou (50 stran). Členění z tohoto hlediska mohlo být vyváženější. Teoretická část práce je cenná svou obsahovou analýzou, ale mohla být stručnější, neboť místy obsahuje nadbytečné pasáže hraničně související se zaměřením práce. Částečně zde chybí také uvedení specifik dechových stereotypů vzhledem k věku a pohlaví, a dále analýza užívaných metod laboratorního a terénního vyšetření dechového stereotypu u nás a v zahraničí. Předložená habilitační práce neobsahuje přílohy a seznam používaných zkratk. V referenčním seznamu je uvedeno na 230 zdrojů publikovaných češtině a v angličtině. Z toho 8 publikací jsou publikačními výstupy autorky.

Text předložené habilitační práce je zpracován ve vědecké úpravě pro tento druh prací obvyklé. Je zde patrná snaha používat vědecký odborný styl. Odborné výrazy a termíny jsou správně voleny. Jako připomínky, které nesnižují význam práce, lze uvést, že ve vědeckých statích je zvykem uvádět „n“, tj. údaj o počtu probandů, v popiscích ke grafům a tabulkám, dále že v terminologii popisu cviků se ojediněle vyskytují chybné výrazy (namísto „klek sedmo“ uplatňován výraz „sed na patách“), ojediněle se vyskytují překlepy.

Kvalita a původnost výsledků, uplatnitelnost výsledků v praxi, závěry

Interpretace výsledků je prezentována v Kapitole 5 v rozsahu stran 116 – 132. Výsledky jsou předkládány postupně v logické návaznosti. Zejména výsledky monitorované spirometrie jsou z mého hlediska významné a dokládají účinnost aplikované intervence. I když lze diskutovat také vlivy rozvoje organismu v daném věku sportovců, intervence zde byla účinná. Přes množství získaných kvalitních výsledků kapitola 6 Diskuse vyznívá místy obecně, lze říci opatrně, vzhledem ke specifikům sportovců. Autorka se danou výzkumnou oblastí zabývá dlouhodobě. Výsledky habilitační práci PhDr. Renaty Malátové, Ph.D. „Význam dechového stereotypu a možnosti jeho ovlivnění“ považuji za původní. Autorka v podkapitole 6.1 na str. 140 správně konstatuje limity své práce, které neumožňují zobecnění výsledků vzhledem k malému počtu zkoumaných osob. Přesto se domnívám, že je cenným příspěvkem k přístupům k rozvoji dechového stereotypu v rámci sportovní přípravy. Získané výsledky mohou být příspěvkem i k rozvoji dechových funkcí a podpory zdraví v rámci tělesné výchovy na základních a středních školách v České republice. V kapitole 7 Závěry je provedeno shrnutí významných efektů práce. Odstavec s citacemi měl směřovat spíše do kapitoly Diskuse. Předkládaná habilitační práce svými dosaženými výsledky slouží, i přes mé připomínky, k prohloubení a obohacení vědeckého výzkumu v oblasti kinantropologie. Autorka ve své habilitační práci prokázala schopnost samostatné vědecké tvůrčí práce.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Proč nebyla v rámci výzkumného šetření uplatněna kontrolní skupina probandů?
2. Jaký význam má nácvik bráničního dýchání z hlediska fyzického a psychického vypětí při sportovní činnosti?

Závěr

Habilitační práce PhDr. Renaty Malátové, Ph.D. „Význam dechového stereotypu a možnosti jeho ovlivnění“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Kinantropologie.

Praha dne 15.1.2020

.....
podpis